

keramikou (Bartík et al. 2019). Těmto odkryvům předcházela geomagnetická prospekce, při níž se podařilo proměřit plochu o rozměrech 255 × 125 m, odpovídající výměře 3,2 ha (Milo, Tencer 2017). Z výsledného magnetogramu je zřejmé, že na zkoumané ploše se nachází více jak sedm desítek anomálií, které zde indikují potenciální archeologické objekty. Tři drobnější kruhové anomálie byly testovány s negativním výsledkem (ukázalo se, že se jedná o mělké mísovitě jámy novověkého stáří) již při výzkumu v roce 2017 (Bartík et al. 2019, Fig. 7; objekty 8–10/17). Další etapa testování geofyzikálních anomálií proběhla v srpnu 2020. K ověření výskytu pravěkých objektů bylo vybráno dalších 7 anomálií. Ve dvou případech bylo možné testované anomálie determinovat (na základě ojedinělých fragmentů keramiky a úlomků cihel) jako drobné novověké objekty. Jednu z výrazných anomálií, u které bylo predikováno, že se jedná o objekt se značně propálenou výplní, se nepodařilo v terénu vůbec identifikovat, a to i přes fakt, že v okolí souřadnice jejího středu bylo položeno v síti několik mikrosond. Zbývající čtyři mikrosondy byly pozitivní a na jejich profilech byla zjištěna tmavě hnědá až černá humusovitá výplň pravěkých objektů. Až na jedinou výjimku pochází ze zjišťovacích sond pouze nepočetná kolekce archeologického materiálu v podobě několika málo zlomků keramiky a štípaných artefaktů. Výrazněji početnou kolekci nálezů poskytl jen jeden z objektů na západním okraji zkoumané plochy, z jehož výplně bylo vyzvednuto 146 ks štípané industrie z rohovce typu Stránská skála. Několik dalších desítek štípaných artefaktů se nacházelo na rozhraní výplně objektu a podorníci. Dále bylo objeveno 20 převážně drobných fragmentů keramiky, 12 ostrohranných úlomků vápence, 2 zlomky otloukačů a jeden menší kus pískovce pocházející pravděpodobně z ručního kamenného mlýnku. Získaný keramický materiál nedovoluje pro absenci chronologicky signifikantních prvků bližší datování než do výše zmíněného rozmezí mladého neolitu až staršího eneolitu. Charakterem hmoty se však nalezené zlomky keramiky podobají především materiálu z objektů datovaných do kultury nálevkovitých pohárů. Přesnější funkční interpretaci stejně jako datování nově identifikovaných objektů přinese až budoucí prostorově rozsáhlejší výzkum.

Literatura

- Bartík, J., Škrdla, P., Šebela, L., Přichystal, A., Nejman, L. 2019: Mining and processing of the Stránská skála-type chert during Late Neolithic and Early Eneolithic periods. *Archeologické rozhledy* LXXI(3), 373–417.
- Bartík, J., Škrdla, P. 2020: Brno (k. ú. Slatina, okr. Brno-město) „Stránská skála IV“. *Přehled výzkumů* 61(1), 157–158.
- Milo, P., Tencer, T. 2017: *Správa o geofyzikálnom prieskume. Brno – Stránská skála*. Archeogeofyzika Brno. Uloženo: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Summary

Brno (Slatina cadastral area, Brno-City District). The geomagnetic survey conducted during the previous project (Milo, Tencer 2017) at the Stránská skála III site identified a number of different value, dimension and shape anomalies. Seven of these were located in the field tested using micro-test pits in 2020 with the following results: a significant feature was not proven, 2 anomalies were sub-recent (late medieval to the Modern Period), and 4 were positive and proved Neolithic/Eneolithic sunken features (identified with characteristic pottery sherds and lithics). One of the 4 positive features (located within the western part of the surveyed area) yielded a large collection of artefacts (146 items) made from local cherts so is a potential target for future excavation attempts.

Jaroslav Bartík, Petr Škrdla

Brno (k. ú. Židenice, okr. Brno-město)

Ul. Táborská, Vančurova, parc. č. 5437, 5438/1, 5439/1, 5440, 5441, 5442, 5443/1, 5444/1, 5444/3.

Jordanovská kultura. Sídliště, depot, komunikace.

Plošný odkryv. Záchraný výzkum.

Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1957475N, 16.6485753E

Během podzimu 2020 proběhl záchraný archeologický výzkum na stavbě bytového domu mezi ulicemi Táborská a Vančurova v městské části Brno-Židenice, který odkryl dosud neznámé osídlení jordanovské kultury.

Většina objektů se nacházela v severní části staveniště, při Vančurově ulici. Nejzajímavějším nálezem byl keramický depot, čítající dvě celé nádoby, fragmenty další nádoby a dva silicidové artefakty: jádro a úštěp. Depot byl uložen v poměrně mělké kruhové jámě o průměru cca 1,2 m (obr. 4, 5). Nejrozlehlejším objektem byl hliník, jehož neúplné rozměry přesahují 12 × 8 m, hloubka dosahuje přibližně 1 m. Na nepravidelném dně byly zaznamenány dvě kumulace zlomků vypálené hlíny, nasvědčující o přítomnosti pyrotechnologických zařízení. V zázpysku samotného hliníku se kromě keramických fragmentů našel početný soubor štípané industrie obsahující nástroje, úštěpy i jádra, převážně z rohovce ze Stránské skály. Lze předpokládat, že hliník sloužil druhotně jako dílna na výrobu štípané industrie. Mezi hliníkem a depotem byly nadále zachyceny dvě menší zásobní jámy. Střední a jižní částí plochy stavby vedly dva lineární příkopovité útvary ve směru východ-západ. Z jejich výplně pochází pouze několik silicidových úštěpů a malých zlomků pravěké keramiky. Oba útvary by snad mohly být relikty úvozové cesty.

Obr. 4. Brno-Židenice. Keramický depot jordanovské kultury v sídlištním objektu. Foto J. Zubalík.

Fig. 4. Brno-Židenice. Jordanów culture pottery depot in the settlement feature. Photo by J. Zubalík.

Literatura

- AMČR: Záznam M-202003344 [cit. 2021-04-01].
Archeologická mapa České republiky.

Obr. 5. Brno-Židenice. Keramika jordanovské kultury. Foto J. Zubalík.

Fig. 5. Brno-Židenice. Jordanów culture pottery. Photo by J. Zubalík.

Summary

Brno (Židenice cadastral area, Brno-City District), Táborská and Vančurova streets. In 2020, a rescue excavation took place in the cadastral area of Židenice, which detected evidence of occupation by the Jordanów culture – a clay pit, a chipped industry production workshop, storage pits, a pottery hoard (Fig. 4, 5) and what were probably the remnants of a hollow way.

Jiří Zubalík, Ivan Čížmář

Summary

Bystročice (Olomouc District), “U Topolánky”. The rescue excavation was carried out in May 2020. A grave pit with human remains was revealed and dated to the Corded Ware culture. An inhumation burial (probably a subadult man) was found in the base area of the grave (a rectangular pit).

Lukáš Šín, Marek Kalábek

Bystročice (okr. Olomouc)

„U Topolánky“, parc. č. 362/14.

Kultura se šňůrovou keramikou. Izolovaný pohřeb. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.5401256N, 17.1933883E

Při stavbě rodinného domu na katastru obce Bystročice (okr. Olomouc) byl prováděn archeologický dohled a následný záchraný archeologický výzkum na lokalitě označené jako Bystročice (trať „U Topolánky“). Archeologický dohled přinesl nález kostrového pohřbu uloženého v hrobové jámě. Záchraný archeologický výzkum pak probíhal 13. a 14. května 2020. Lokalita se nachází na svahu obráceném k jihozápadu s nadmořskou výškou 220 m, je vzdálena zhruba 500 m severovýchodně od středu obce Bystročice. Svrchní pokryv na této lokalitě tvoří ornice s podorniční vrstvou o mocnosti v rozsahu od 0,6 m. Tato svrchní vrstva nasedá na jílovité hlinité podloží, do něhož byla zahloblena hrobová jáma. Zjištěna byla oválná hrobová jáma s orientací JZ-SV s délkou 200 cm, šířkou 120 cm a maximální hloubkou 45 cm. Zřejmě mužský kostrový pohřeb byl v jámě uložen rovnoměrně ve skrčené poloze na pravém boku s orientací JZ-SV, jednalo se o subadultního jedince. V jámě byla zjištěna štípaná industrie, dvě keramické nádoby a kamenný sekeromlat. Pohřeb byl chronologicky přiřazen ke kultuře se šňůrovou keramikou.

Literatura

AMČR: Záznam M-202001592 [cit. 2021-03-22].

Archeologická mapa České republiky.

Hlinsko (okr. Přerov)

„Kouty“, parc. č. 581/11.

Eneolit. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.5013164N, 17.5933814E

V roce 2018 byl na katastru obce Hlinsko během povrchové prospekce realizované archeology Muzea Komenského v Přerově, p. o., zajištěn nález kamenného broušeného artefaktu. Místo nálezů se nachází při severovýchodním okraji trati „Kouty“, na parc. č. 581/11, poblíž hrany svrchní skřívky kamenolomu Podhůra. Nadmořská výška polohy činí 340 m.

Nalezeným předmětem je zlomek tylové části polotovaru sekeromlatu s nedovrtaným otvorem (obr. 6). Celková délka dochované části polotovaru činí 65 mm, šířka 47 mm, výška 29 mm. Hmotnost předmětu činí 99 g. Průměr provrtu se pohybuje mezi 13–14 mm. Během procesu výroby kamenného nástroje došlo k nevratnému poškození polotovaru v úrovni provrtu. Oblý tyl artefaktu nese na svém povrchu stopy po otloukání, což naznačuje, že byl polotovar po svém rozlomení patrně druhotně využíván. Surovinu, zvolenou k zhotovení artefaktu, představoval kulmský prachovec světle šedého zabarvení. Nález polotovaru sekeromlatu lze spojit s aktivitami eneolitických obyvatel z výšinného opevněného sídliště v trati „Nad Zbružovým“, kteří využívali místní kulmské horniny k masové výrobě kamenných broušených a vrtaných nástrojů. Větší množství polotovarů kamenné broušené industrie bylo získáno rovněž v roce 2006 během záchraného archeologického výzkumu v úrovni skřívky při jižním okraji lomu Podhůra (Šebela et al. 2007, 359–362), tři sta metrů západně od popisovaného nálezů.